

ENTITT PÅ DEN FINLÄNDSKA LIVSMEDELSMARKNADEN

Pekka Kinnunen, Päivi Kujala, Juuso Aalto-Setälä, Sari Forsman-Hugg

Pellervo ekonomisk forskning PTT

AgriHubi 25.11.2022

VITVINGAS ANPASSA HELA LIVSMEDELSKEDJAN TILL HÖGRE KOSTNADER – KRISEN PÅ GÅRDSNIVÅ LÄTTAR INTE

RYSSLANDS ANFALLSKRIG MOT UKRAINA HAR BIDRAGIT TILL HÖJDA PRISER PÅ PRODUKTIONSINSATSER

- Energi och gödslingsmedel i blickfånget
  - Gödsselfabriker har stängts i Europa och produktionen har minskats
  - Flödet av gödslingsmedel från Ryssland har avstannat
- Priset på naturgas har sjunkit kraftigt under september och oktober
- Företagen är tvungna att anpassa sig och hitta nya vägar för råvaror

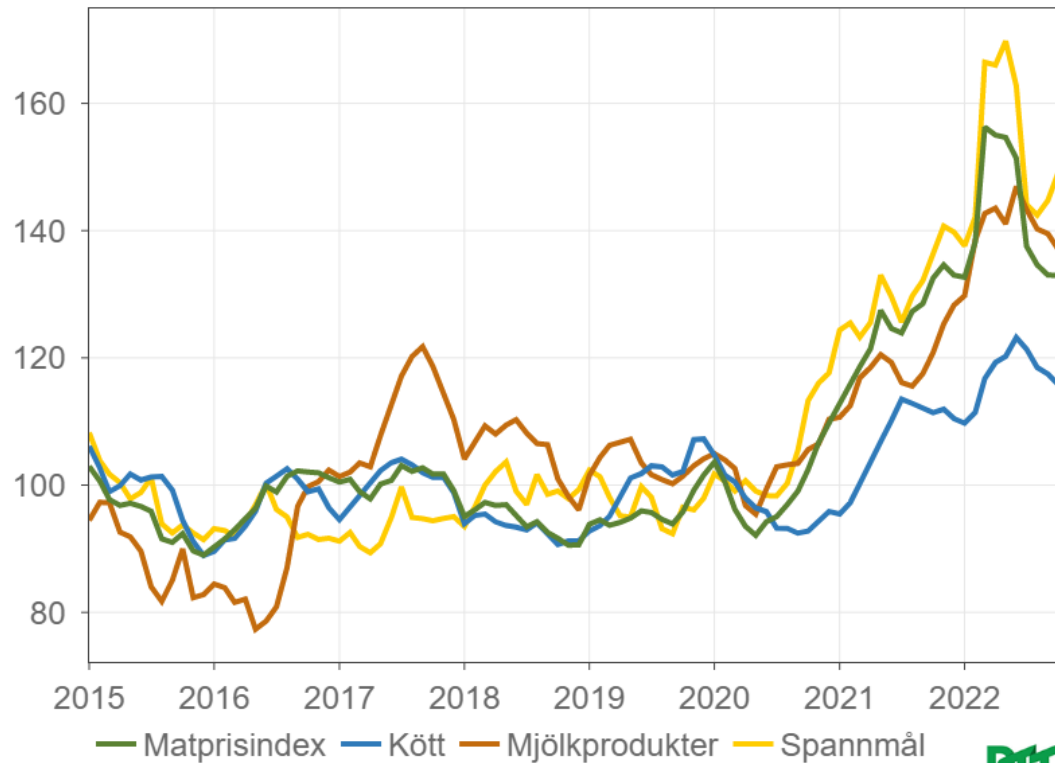

source: tradingeconomics.com

MATPRISERNA STIGIT GLOBALT, MEN TRENDEN ÄR NEDÅTGÅENDE

Internationellt matprisindex

2014-2016 = 100

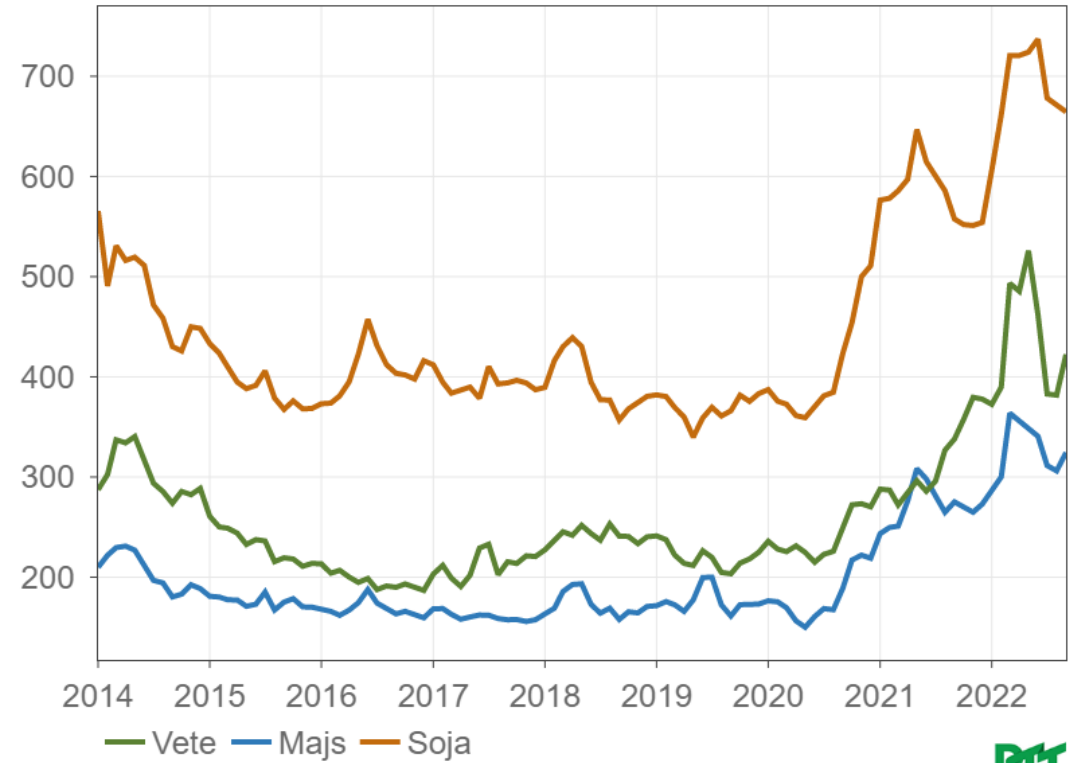

källa: FAO och PTT

PTT

Världsmarknadspris

\$ / ton

källa: UNCTAD och PTT

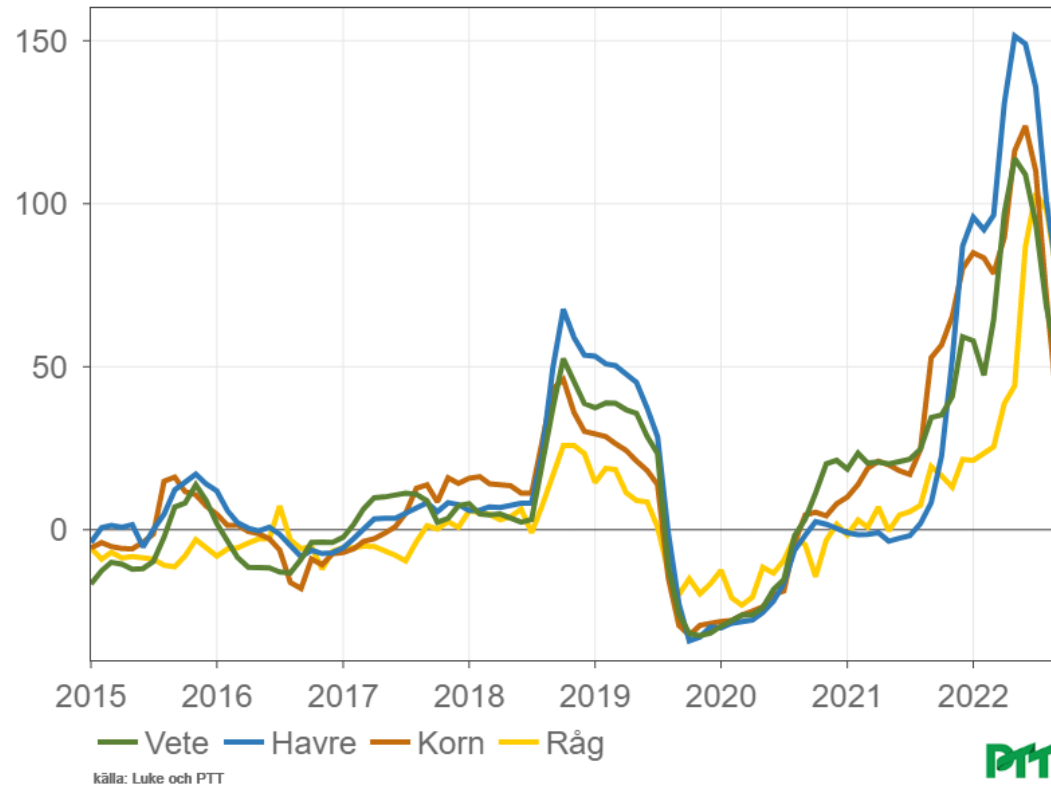
PTT

PTT

PRODUCENTPRISER INOM JORDBRUKET

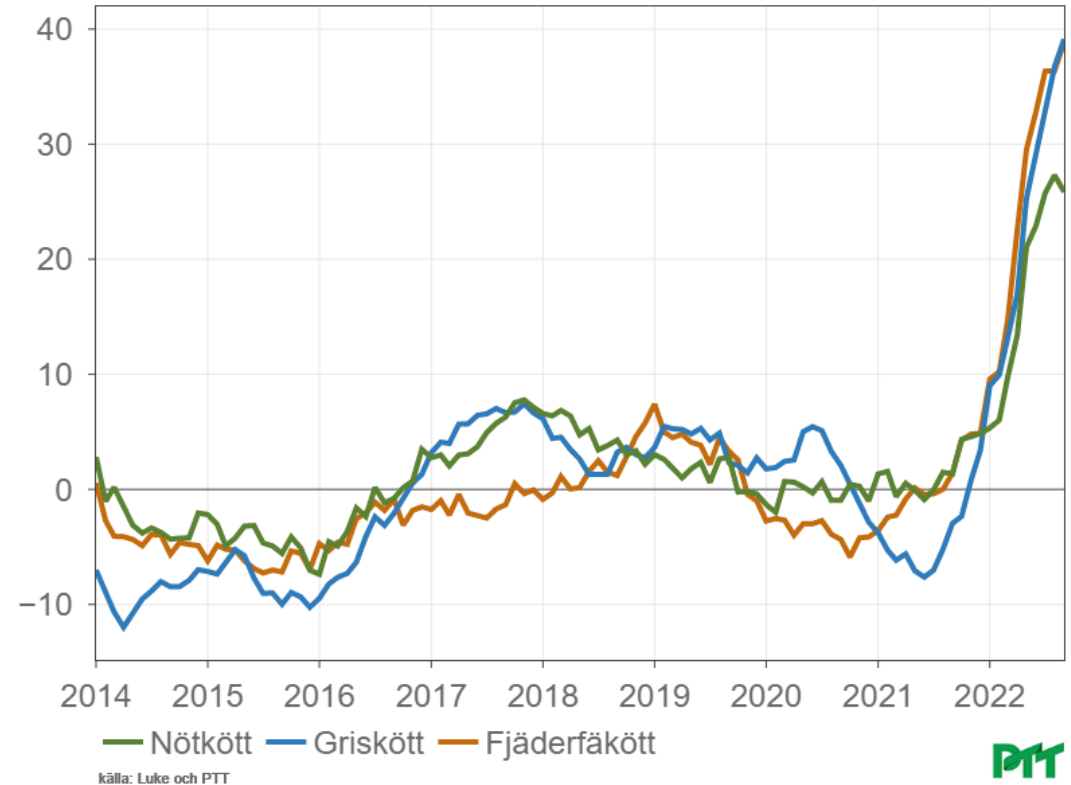
Producentpriser på spannmål i Finland

%, årlig förändring

Producentpriser på kött i Finland

%, årlig förändring

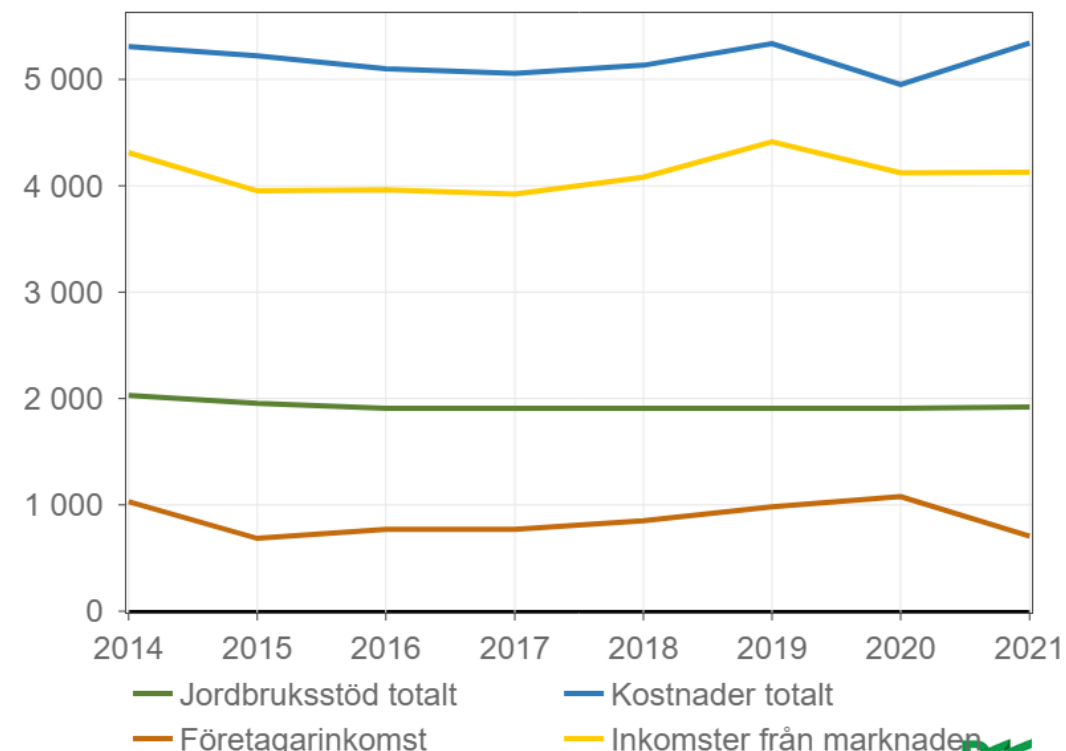

STRUKTURFÖRÄNDRINGEN FÖR GÅRDARNA FRAMSKRIDER, FÖRETAGARINKOMSTEN FRÅN JORDBRUKET ÄR DÅLIG I FINLAND

- Marknadsintäkterna för jordbruket ökar i och med ökade producentpriser
- Kostnaderna för produktionsinsatser och övriga utgifter ökar med närmare en miljard euro
- Krisstödpaketet höjer företagarinkomsten i år, men den snabba inflationen minskar realvärdet

Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

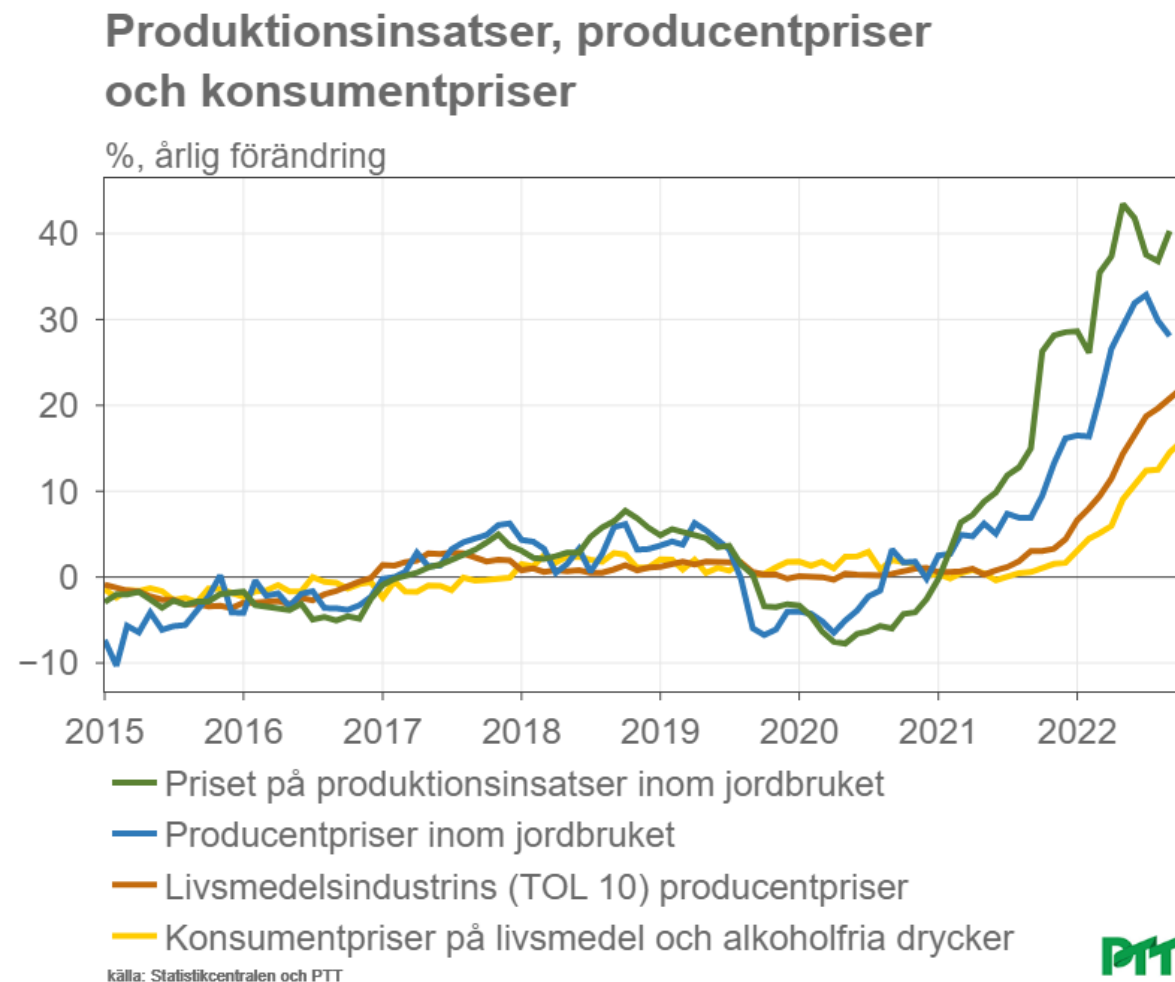
mn €

källa: Statistikcentralen och PTT

MARKNADEN REAGERAR MED FÖRDRÖJNING PÅ DEN ÖKADE KOSTNADSNIVÅN

- Kostnaderna har ökat i hela matkedjan
  - Jordbruk
  - Livsmedelsindustri
  - Handel
- Prisstegringen syns också till exempel inom förpackningstillbehör
- Ökade kostnader skapar ett tryck på höjningar av konsumentpriser

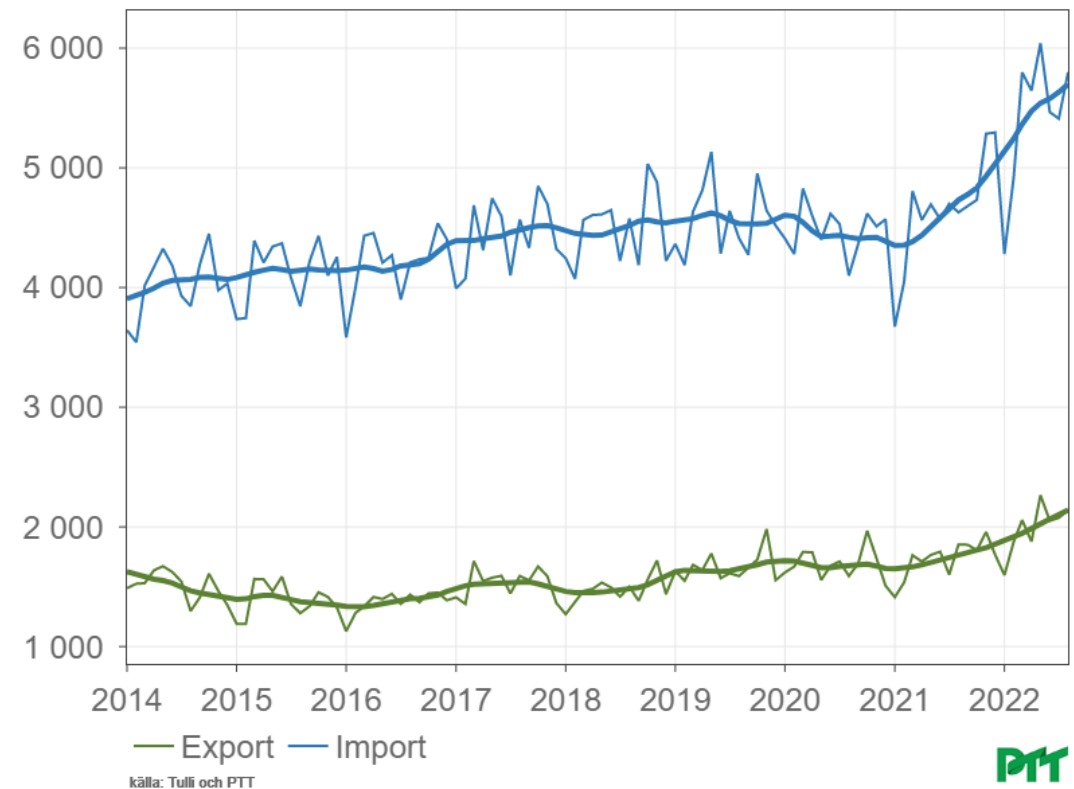

STORT UNDERSKOTT I HANDELSBALANSEN FÖR LIVSMEDEL

- I år ökar värdet på exporten något som en effekt av ökade exportpriser
- Värdet på importen ökar både till följd av ökade importpriser ock ökade importvolymer
- Exporttillväxten har varit långsam (jämför till exempel Sverige och Danmark) trots ambitiösa nationella mål
  - Osäkerheten i ekonomin syns också på exportmarknaden
  - Exporten är råvarubetonad
  - Företagen har inte export som strategiskt mål

Import och export av livsmedel

Upphöjt till mn euro på årsnivå

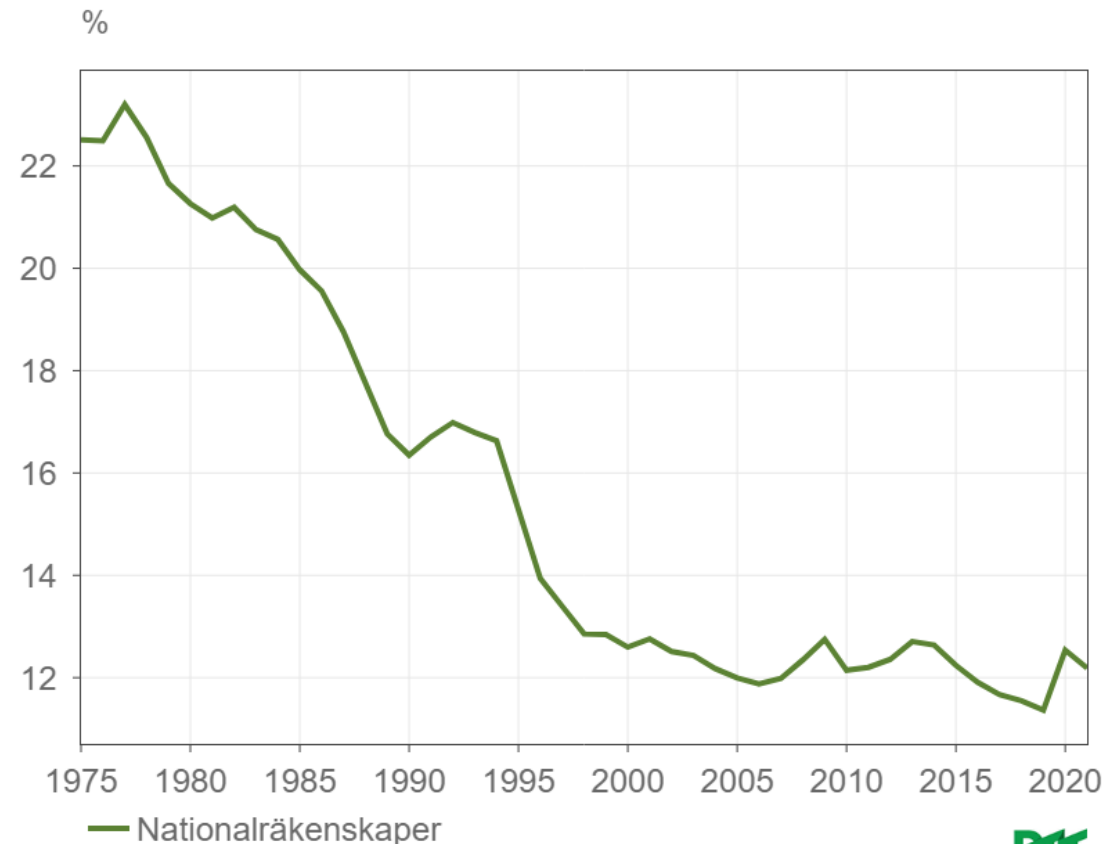
PTT

DET BEHÖVS FÖRSTÅELSE FÖR DYNAMIKEN PÅ LIVSMEDELSMARKNADEN

- Hur stor är matens andel av hushållens konsumtionsutgifter?
  - Förut (år 1980) har den varit drygt 20 procent, numera cirka 11–12 procent
- Hur reagerar konsumenterna på stigande priser?
- Hur överförs kostnaderna mellan jordbruket, industrin och handeln?

Matens andel av hushållens konsumtionsutgifter

källa: Statistikcentralen och PTT

OSÄKERHETEN PÅ MARKNADEN FORTSÄTTER

- Rekordhög inflation
- Kostnadsnivån hålls längre på en högre nivå än normalt
- Nu är tillgången och priserna på energi och gödslingsmedel kritiska
- Vikten av att säkerställa tillgången på inhemska råvaror framhävs vid osäkert marknadsläge, självförsörjningsgrad, försörjningsberedskap
- Klimatåtgärder och naturens mångfald bör främjas vid utmanande marknadsläge

FÖRMÅGA ATT REAGERA SNABBT

- Tryck att överföra kostnaderna till producentpriserna både inom jordbruket och industrin
- Konsumenternas realinkomster minskar i år, konsumenternas köpkraft försämras → det behövs förmåga att reagera snabbt på förändringar i efterfrågan
- Ett lyft måste också fås från utveckling av exporten
- Hur förbättra producenternas förhandlingsposition och säkerställa kontinuitet för livsmedelsproduktionen?
- Mitt i akuta kriser är det viktigt att satsa på produktutveckling och innovationer, genom vilka man säkerställer förmågan att göra resultat när de ekonomiska utsikterna åter blir ljusare

TACK!

Ytterligare uppgifter:

Pekka Kinnunen, lantbruksekonom

Juuso Aalto-Setälä, lantbruksekonom

Päivi Kujala, äldre lantbruksekonom

Sari Forsman-Hugg, forskningsdirektör

fornamn.efternamn@ptt.fi